

A köztisztviselők beszerzési előlegét még mindig nem fizették ki.

(Saját tudósítónktól.) A köztisztviselők beszerzési előlegének kiutalványozása már ismét elakadt valahol a bürokratizmus kinos berkeiben. Nagy örömmel várták pedig a tengődő tisztviselők, hogy most az egyszer megembereli magát minden illetékes fényező és a rezortminiszterek útján egy-kettőre kifizetik a beszerzési előleget. Budapesti híradások nyomán tudjuk, hogy a pénzügyminisztériumban a rendelet megjelenése után — **augusztus 20.** — harmadnapra a beszerzési előleget a tisztviselők föl is vették. Nem így a többi minisztériumba tartozó tisztviselők, akik közül a postások, a vasutasok, a tanárok és egyéb köztisztviselők még mindig csak várnak és várnak. Rendelet az van már, azonban mint utána jártunk, például a vasutasoknál a beszerzési előleg elnyeréséhez szükséges kérelemmintával nem látták el az alkal-

mazottakat, ép így a tanárokat sem és a tisztviselők képtelenek az őket jogosan megillető összegekhez hozzájutni. Pedig ha valamikor, úgy ezekben a nehéz időkben valóban sürgős, égetően sürgős lenne az azonnali kiutalványozása ezeknek a szerény összegeknek, hiszen a sok többgyermekes családfőnek nemcsak az árubeszerzések adnak kétségbeesetten nagy gondot, hanem a gyermekek beiratása, iskolai könyvekkel, ruhával, taneszközökkel való ellátása is. Sok meg nem értés és lelketlenség kell ahhoz, hogy ily rendkívüli körülmények között a tisztviselők túrelmével ezen az úton is próbálkozzanak. Ne fokozzák az elégedetlenséget a hivatalos huzavonákkal, hanem azonnal utalványoztassák ki a beszerzési előlegeket minden vonalon.

A részvénytársaságok tőkefelelmesének korlátozása.

— Szegedi vállalatok vezetőinek nyilatkozata. —

(Saját tudósítónktól.) A kormány, mint ismeretes, rendeletet bocsátott ki a pénzintézetek és részvénytársaságok tőkefelelmesének korlátozásáról. A rendelet szerint a részvénytársaságok alaptőkéjüket csak a kormány előzetes engedélyével emelhetik föl. A kormánynak a rendelet kibocsátásával főként az volt a célja, hogy hitelműveleteiben ne legyen kénytelen — „a közgazdasági szempont legkárosabb alkalmazásával” — a jegybankhoz fordulni. A tőkefelelmes korlátozásával a kormány tehát azt akarja biztosítani, hogy az elhelyezést kereső pénztőkeket az állam első sorban a maga céljaira használhassa föl. A rendelet, amely mélyen belevág a magyar közgazdasági élet érdekeibe, pénzügyi körökben nagy visszataszítást keltett. Értesüléseink szerint mozgalom indult meg a rendelet visszavonása ügyében. Szinte általános a vélemény, hogy a rendeletben foglalt intézkedések megakasztják a magyar tőkének azt a törekvését, hogy Ausztriától függetleníse magát. Ebből a szempontból a rendeletet a szakemberek többsége a magyar közgazdasági élet veszedelmének tartja.

A nagyfontosságú kérdéstről a *Délmagyarország* munkatársa beszélgetést folytatott a szegedi közgazdasági élet több kitűnőségével, akik a következő nyilatkozatokat tették:

Gál Miksa, a *Bankkegyesület* igazgatója a következőképpen nyilatkozott:

— Szerintem a magyar kormány a rendelet kibocsátásával engedett az osztrák kormány nyomásának. Az osztrákok természetesen minden rendelkezésükre álló erejükkel meg akarják akadályozni a magyar pénzügyeknek az osztrák pénzügyektől való függetleníését. **Wekerle** Sándor miniszterelnököt a rendelet kibocsátásánál pusztán a rosszul értelmezett adózási szempont vezette és megelégedett a magyar közgazdasági élet számos vitális érdekéről.

— A kormány abból a tényből indulhatott ki, hogy az új részvények kibocsátása akár betűi formájában, akár más módon pénzt von el. A Szegedi Kenderfonógyár 200 korona névértékű részvényének ma például 6–7 ezer korona forgalmi értéke van. Nyilvánvaló, hogy az adózásnál mindenki a névértéket vallja be. Miután ezzel az adóalap meg volna rövidítve, a kormány belement a kérdés oly rendezésébe, amely korlátozza a részvénytársaságok produktivitását, amikor elfogadta az osztrák pénzügyminiszter javaslatát a reciprocitás kedvéért. Ausztriában ugyanis hasonló rendelet már életbelépett.

— Mondottam, hogy az osztrákok félnek Magyarország pénzügyi függetlenségétől. Hogyan függ a rendelet össze ezzel a kérdéssel? Közgazdasági szakemberek előtt ez nem szorul magyarázatra. Az osztrák tőkének a magyar iparban és vállalatokban tudvalevően nagy érdekeltsége van. Félő, hogy az új részvények kibocsátásával a részvények többsége magyar kezekbe kerül. Az osztrákok a részvénytőkefelelmesléssel ezt akarják megátolni. Nem akarják, hogy a mostani arány megváltozzék az osztrákok terhére.

— A Gyáriparosok Országos Szövetsége csütörtökön délután ülést tart, amelyen állást foglalnak a rendelet ellen. Ugyanebben az ügyben a pénzintézetek is értekezletet fognak tartani a közelebbi időben, hogy demonstráljanak a rendelet visszavonása mellett, ami szerintem meg is fog történni.

— A kormány olyan eszközökkel is védekezik az adóelvonásokkal szemben, amelyek nem sújtják léte érdekében a magyar közgazdaságot. Tessék a részvénytársaságokra kiróni a tőkefelelmesléssel kapcsolatosan a nagyobb hadinyereségadót. A részvénytársaságok viszont az adókülönbséget aránylagosan a részvényesektől szednék be, az államnak — a rendelettel ellenkezően — érdekében áll elősegíteni a tőkefelelmeslést, mert ezzel egyuttal emelkedik a nyereség, tehát a hadiadó is.

— A kormány szerintem ezzel a rendelettel az osztrákok keleti felé esett. Ugy hiszem, hamarosan föl fogja ismerni ezt és visszavonja rendeletét. Minél hamarabb, annál kisebb rést fog ütni a magyar közgazdasági élet amugy sem nagyon szilárd páncél falán.

Glucksthal Lajos, a Szegedi Általános Hitelbank igazgatója: Nem találok helytelennek a kormány intézkedését. A részvénytőkének folytonos higitása a rentabilitásra van kihatással, ami viszont a kisebb adózási képességben jut kifejezésre. Nem árt egy kis gátat állítani az indokolatlan versengéseknek a tőkefelelmeslésben. Voltak pénzintézetek és részvénytársaságok, amelyek egy évben háromszor is emelték alaptőkéjüket, anélkül, hogy erre komoly szükség lett volna. Nincsen tehát semmi gazdasági jogosultsága annak, hogy végtelen nagy tőkék legyenek egy kézben.

— A rendelettel a kormány minden bizomnyal az adózási alapot akarta növelni. Azt hiszem, ha a kormány kellő loyaltással fog eljárni a kivételes engedélyek körül, a tőke-

felelmeslések korlátozása az árfolyamok kedvező alakulására és a túlságosan széles területű spekulációk megfelelő szűkítésére fog vezetni.

Szász Ernő: Az én véleményem röviden az, hogy ebben a kérdésben a magyar kormány *deforált Ausztria előtt*. Szerintem a közgazdasági életet rettenetesen sújtja a rendelet, mert minél nagyobb tőkével rendelkezik valamely vállalat, természetesen annál nagyobb a produktivitása is. Így ha a Magyar Bank — mint tervezte — 40 millióval emelte volna föl az alaptőkéjét 20 millió helyett, föltétlenül nyert volna akcióképességében. Semmiképpen nem előnyös tehát a tőkefelelmeslések korlátozása. Nem helyes, hogy amely vállalatokhoz meg van az emberek bizalma, ott ne helyezhessék el tőkéjüket.

— A kormány a rendelettel minden bizomnyal hozzáférhetőbbé akarta tenni a maga számára a tőkét az adózás szempontjából. Kétségtelen, hogy a részvényekbe fektetett tőke a vagyonelejtés egyik alkalmas formája. Mert ha például valaki 500 korona névértékű részvényeket 1000 koronájával vesz, az adóbevallásnál nem a tényleges vagyont fogja alapul venni, hanem a részvények névértékét és ez után fizeti az adót.

— Ausztria eddig is bénítólag hatott a mi közgazdasági életünkre. Ausztriának nagy érdeke, hogy a magyar tőke ne találjon nagyobb és dominálóbbr elhelyezésre a vállalatoknál, amelyeknél az osztrák tőke az utóbbi időben feltűnő érdekeltségre tett szert.

— A kormánynak az a számításra, hogy a rendelettel az adózási alapot növeli, szűk látókörű közgazdasági politikára vall. A rendelet alkalmas lehet arra, hogy az adókievítő bázist emelje, de viszont megbénítja a vállalatok akcióképességét és fejlődését. És bármennyire igaz is, hogy a részvényjegyzésekkel a tőkének egy részét adózás alól el lehet vonni, másfelől a tőkefelelmesléssel járó nagyobb produktivitás és haszon után az állam természetesen emelkedő adóalaphoz jutna.

Telbisz György, a *Kézműves Bank* igazgatója ezeket mondta:

— A rendeletnek egyik valószínű célja az, hogy megátolja az intézetek túlságos szaporodását és elősegítse a pénzintézetek fúzióját. Általában *üdvösnek és időszerűnek tartom* a rendelet kibocsátását.

Lenin állapota válságosra fordult

Moszkva, szeptember 4. **Lenin állapotában újabb krízis várható. Az orvosok állapotát az alacsony hőmérséklet ellenére is komolynak mondják.**

Munkásbiróság fog ítélni Lenin merénylete ügyében.

Genf, szeptember 4. **Moszkvából** jelentik: **Lenin állapota javult.** Mind a két golyó tüdejét furta át, de a főbb ütőereket nem sértette. Lakásán ápolják és három kiváló orvos kezeli. A merénylet nő harmincöt éves, állítólag a műveltebb osztályból való. Egy meg nem erősített verzió szerint, boszúból akarta megölni Lenint, mert a népbiztosok kormánya halálra ítélte az ő férjét, aki tiszt volt, ezzel szemben hivatalosan úgy tüntetik föl a merényletet, hogy politikai háttérrel van. Erre vall, hogy a tettes nő a forradalmi szociálista párt jobbszárnyának, *Csernyov* pártjának tagja. Cinkostársnője, aki Lenint megállította, szintén megsebesült egy eltévedt golyótól. A merénylet fölött munkásokból alakítandó bíróság fog ítélni nyilvános tárgyaláson.